Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

10 päivänä elokuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätös 2002/584/YOS – Jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt – Täytäntöönpanon edellytykset – Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet – Puitepäätökseen 2009/299/YOS perustuva 4 a artiklan 1 kohta – Vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanoa varten annettu pidätysmääräys – Käsite ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti” – Oikeudenkäynti, joka koskee aiemmin määrättyjen rangaistusten muuntamista – Tuomio, jolla määrätään yhteinen rangaistus – Tuomio, joka on annettu ilman, että asianomainen henkilö on ollut henkilökohtaisesti läsnä – Tuomittu henkilö, joka ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä ensimmäisen asteen eikä muutoksenhakuasteen oikeudenkäynnissä, jossa hänet alun perin tuomittiin – Henkilö, jota oikeudenkäyntiasiamies on puolustanut muutoksenhaussa – Pidätysmääräys, jossa ei toimiteta tätä koskevia tietoja – Seuraukset täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle

Asiassa C-271/17 PPU,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) on esittänyt 18.5.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen samana päivänä, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

Sławomir Andrzej Zdziaszek,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ja F. Biltgen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.7.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Sławomir Andrzej Zdziaszek, edustajinaan M. Bouwman ja B. J. Polman, advocaten,

– Openbaar Ministerie, asiamiehinään K. van der Schaft ja U. E. A. Weitzel,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Noort ja M. Bulterman,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

– Irlanti, asiamiehenään J. Quaney, avustajanaan C. Noctor, BL,

– Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, M. Nowak ja K. Majcher,

– Euroopan komissio, asiamiehinään R. Troosters ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.7.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätös 2002/584), 4 a artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, joka koskee eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka Sąd Okręgowy w Gdańsku (Gdanskin alueellinen tuomioistuin, Puola) on antanut Sławomir Andrzej Zdziaszekista vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanoa Puolassa varten.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

Euroopan ihmisoikeussopimus

3 Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin”, määrätään seuraavaa:

”1. Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. Päätös on annettava julkisesti, mutta lehdistöltä ja yleisöltä voidaan kieltää pääsy koko oikeudenkäyntiin tai osaan siitä demokraattisen yhteiskunnan moraalin, yleisen järjestyksen tai kansallisen turvallisuuden vuoksi nuorten henkilöiden etujen tai osapuolten yksityiselämän suojaamisen niin vaatiessa, tai siinä määrin kuin tuomioistuin harkitsee ehdottoman välttämättömäksi erityisolosuhteissa, joissa julkisuus loukkaisi oikeudenmukaisuutta.

2. Jokaista rikoksesta syytettyä on pidettävä syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on laillisesti näytetty toteen.

3. Jokaisella rikoksesta syytetyllä on seuraavat vähimmäisoikeudet:

a) oikeus saada viipymättä yksityiskohtainen tieto häneen kohdistettujen syytteiden sisällöstä ja perusteista hänen ymmärtämällään kielellä;

b) oikeus saada riittävästi aikaa ja edellytykset valmistella puolustustaan;

c) oikeus puolustautua henkilökohtaisesti tai itse valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä, ja jos hän ei pysty itse maksamaan saamastaan oikeusavusta, hänen on saatava se korvauksetta oikeudenmukaisuuden niin vaatiessa;

d) oikeus kuulustella tai kuulustuttaa todistajia, jotka kutsutaan todistamaan häntä vastaan, ja saada hänen puolestaan esiintyvät todistajat kutsutuiksi ja kuulustelluiksi samoissa olosuhteissa kuin häntä vastaan todistamaan kutsutut todistajat;

e) oikeus saada maksutta tulkin apua, jos hän ei ymmärrä tai puhu tuomioistuimessa käytettyä kieltä."

Unionin oikeus

Perusoikeuskirja

4 Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 ja 48 artikla sisältyvät sen VI osastoon, jonka otsikko on "Lainkäyttö".

5 Perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jonka otsikko on "Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen", määrätään seuraavaa:

"Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. Jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään.

– –"

6 Perusoikeuskirjan selityksissä (EUVL 2007, C 303, s. 17) tarkennetaan perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan osalta, että tämä säännös vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta.

7 Perusoikeuskirjan selityksissä lisätään mainitun 47 artiklan osalta, että "oikeutta saada asia käsiteltäväksi tuomioistuimessa ei sovelleta unionin oikeudessa ainoastaan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeviin riita-asioihin. Tämä johtuu siitä, että unioni on oikeusyhteisö, kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi [23.4.1986 annetussa tuomiossa Vihreät v. parlamentti (294/83, EU:C:1986:166)]. Euroopan ihmisoikeussopimuksessa annettuja takuita sovelletaan unionissa kuitenkin samalla tavalla niiden soveltamisalaa lukuun ottamatta".

8 Perusoikeuskirjan 48 artiklassa, jonka otsikko on "Syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen", määrätään seuraavaa:

"1. Jokaista syytettyä on pidettävä syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on laillisesti näytetty toteen.

2. Jokaiselle syytetylle taataan oikeus puolustukseen."

9 Perusoikeuskirjan selityksissä tarkennetaan tältä osin seuraavaa:

"Tämä 48 artikla vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohtaa – –

– –

Tällä oikeudella on 52 artiklan 3 kohdan mukaisesti sama merkitys ja kattavuus kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksessa turvatulla oikeudella.”

10 Perusoikeuskirjan 51 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tämän perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta.”

11 Perusoikeuskirjan 52 artiklan otsikko on ”Oikeuksien ja periaatteiden ulottuvuus ja tulkinta”, ja siinä määrätään seuraavaa:

”1. Tässä perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla sekä kyseisten oikeuksien ja vapauksien keskeistä sisältöä kunnioittaen. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.

– –

3. Siltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa.

– –

7. Unionin ja jäsenvaltioiden tuomioistuimet ottavat asianmukaisesti huomioon tämän perusoikeuskirjan tulkitsemisen ohjaamiseksi laaditut selitykset.”

Puitepäätös 2002/584 ja puitepäätös 2009/299

12 Puitepäätöksen 2002/584 johdanto-osan 5, 6, 8, 10 ja 12 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) – – uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. – –

(6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

– –

(8) Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä on valvottava riittävästi, mikä merkitsee sitä, että sen jäsenvaltion oikeusviranomaisen, jossa etsitty henkilö on otettu kiinni, on tehtävä päätös henkilön luovuttamisesta.

– –

(10) Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat järjestelyt perustuvat jäsenvaltioiden väliseen vankkaan luottamukseen. Järjestelyjen soveltaminen voidaan keskeyttää vain, jos jokin jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja jatkuvasti [EU] 6 artiklan 1 kohdassa [josta on tullut muutettuna SEU 2 artikla]

tarkoitettuja periaatteita, minkä neuvosto toteaa [EU] 7 artiklan 1 kohdan [josta on tullut muutettuna SEU 7 artiklan 2 kohta] mukaisesti ja minkä seurauksista on säädetty saman artiklan 2 kohdassa.

– –

(12) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan [EU] 6 artiklassa tunnustettuja ja – – perusoikeuskirjasta, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita. Tässä puitepäätöksessä ei ole mitään sellaista, joka estäisi kieltäytymästä luovuttamasta henkilöä, josta eurooppalainen pidätysmääräys on annettu, jos on objektiivisia perusteita katsoa, että eurooppalainen pidätysmääräys on annettu henkilön asettamiseksi syytteeseen tai rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisen mielipiteensä tai sukupuolisen suuntautumisensa perusteella tai että jokin kyseisistä syistä voi vahingoittaa hänen asemaansa.

– –”

13 Tämän puitepäätöksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [EU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

14 Mainitun puitepäätöksen 3, 4 ja 4 a artiklassa mainitaan perusteet ehdottomalle ja harkinnanvaraiselle eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.

15 Puitepäätöksessä 2009/299 täsmennetään perusteet, joilla jäsenvaltion täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, kun asianomainen henkilö ei ole ollut läsnä oikeudenkäynnissään. Sen johdanto-osan 1, 2, 4, 6–8, 14 ja 15 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Syytetyn oikeus olla henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä sisältyy [Euroopan ihmisoikeussopimuksen] 6 artiklassa määrättyyn oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen, sen mukaisesti kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut. [Viimeksi mainittu] on myös todennut, ettei syytetyn oikeus olla henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä ole ehdoton oikeus ja että syytetty voi tietyin edellytyksin vapaasta tahdostaan, nimenomaisesti tai hiljaisella suostumuksella, mutta yksiselitteisesti luopua tästä oikeudestaan.

(2) Puitepäätöksissä, joihin sisältyy lopullisten oikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaate, ei johdonmukaisesti säädetä erikseen päätöksistä, jotka on tehty sellaisen oikeudenkäynnin perusteella, jossa asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä. Tämä epäjohdonmukaisuus voi vaikeuttaa oikeusalalla toimivien henkilöiden työtä ja haitata oikeudellista yhteistyötä.

– –

(4) Sen vuoksi on tarpeen säätää selkeistä ja yhteisistä perusteista, joilla voidaan jättää tunnustamatta päätöksiä, jotka on annettu sellaisen oikeudenkäynnin perusteella, jossa asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on tarkemmin määritellä tällaiset yhteiset perusteet, joilla täytäntöönpanoviranomainen voi panna päätöksen täytäntöön siitä huolimatta, että asianomainen henkilö ei ole läsnä oikeudenkäynnissä, kunnioittaen kuitenkin täysin tämän henkilön oikeutta puolustukseen. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena ei ole säännellä muotoja ja menetelmiä, joita käytetään tämän puitepäätöksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien menettelyvaatimukset, vaan niistä säädetään jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä.

– –

(6) Tämän muiden puitepäätösten muuttamisesta tehdyn puitepäätöksen säännöksissä säädetään, millä edellytyksillä päätöstä, joka on annettu sellaisen oikeudenkäynnin perusteella, jossa asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä, ei pitäisi kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön. Nämä edellytykset ovat vaihtoehtoisia; kun yksi edellytyksistä täyttyy, päätöksen tehnyt viranomainen antaa vakuutuksen siitä, että edellytykset on täytetty tai täytetään, täyttämällä eurooppalaisen pidätysmääräyksen tai muihin puitepäätöksiin liittyvän todistuksen tarvittavan kohdan, minkä pitäisi riittää päätöksen täytäntöönpanemiseksi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella.

(7) Päätöstä, joka on annettu sellaisen oikeudenkäynnin perusteella, jossa asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä, ei pitäisi kieltäytyä tunnustamasta ja panemasta täytäntöön, jos hän joko oli saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja hänelle oli siten ilmoitettu päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai jos hän on muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä. Tällöin oletetaan, että henkilö oli saanut kyseiset tiedot ’asianmukaiseen aikaan’ eli riittävän ajoissa voidakseen osallistua oikeudenkäyntiin ja tosiasiallisesti käyttää oikeuttaan puolustukseen.

(8) Syytetyn oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin taataan [Euroopan ihmisoikeussopimuksessa], sen mukaisesti kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut. Oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen sisältyy asianomaisen henkilön oikeus olla henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä. Jotta asianomainen henkilö voi käyttää hyväksi tätä oikeutta, hänen on oltava tietoinen oikeudenkäynnistä. Tämän puitepäätöksen perusteella henkilön tietoisuus oikeudenkäynnistä olisi varmistettava kussakin jäsenvaltiossa sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja tässä yhteydessä on täytettävä yleissopimuksen vaatimukset. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti erityistä huomiota voitaisiin, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, kiinnittää myös siihen, onko asianomainen henkilö pyrkinyt saamaan hänelle osoitettua tietoa, harkittaessa onko tapa, jolla tieto annetaan, riittävä varmistamaan henkilön tietoisuuden oikeudenkäynnistä.

– –

(14) Tässä puitepäätöksessä ainoastaan määritellään tarkemmin tunnustamatta jättämisen perusteet niitä säädöksiä varten, jotka koskevat vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista. Sen vuoksi esimerkiksi asian uudelleenkäsittelyä koskevaan oikeuteen liittyvien säännösten soveltamisala rajoitetaan yksinomaan tunnustamatta jättämisen perusteiden määrittelyyn. Niiden tarkoituksena ei ole yhdenmukaistaa kansallista lainsäädäntöä. Tällä puitepäätöksellä ei rajoiteta jäsenvaltioiden rikoslainsäädännön lähentämiseksi annettavien Euroopan unionin tulevien säädösten antamista tai soveltamista.

(15) Perusteet tunnustamisesta kieltäytymiselle ovat harkinnanvaraisia. Siltä osin kuin kyse on näiden perusteiden saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä, jäsenvaltioiden harkintavaltaa rajoittaa kuitenkin erityisesti oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, ottaen samalla huomioon tämän puitepäätöksen yleisen tavoitteen parantaa henkilöiden prosessuaalisia oikeuksia ja helpottaa rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä – –”

16 Puitepäätöksen 2009/299 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tavoitteet ja soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tämän puitepäätöksen tavoitteena on parantaa rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevien henkilöiden prosessuaalisia oikeuksia, helpottaa oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja erityisesti edistää oikeudellisten päätösten vastavuoroista tunnustamista jäsenvaltioiden välillä.

2. Tämä puitepäätös ei vaikuta perustamissopimuksen 6 artiklan mukaiseen velvoitteeseen kunnioittaa perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita, mukaan lukien rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevan henkilön oikeus puolustukseen, eivätkä oikeusviranomaisten velvoitteet muutu tältä osin.

3. Tällä puitepäätöksellä vahvistetaan yhteiset säännöt yhdessä jäsenvaltiossa (päätöksen tehnyt jäsenvaltio) tehtyjen oikeudellisten päätösten tunnustamiselle ja/tai täytäntöönpanolle toisessa jäsenvaltiossa (täytäntöönpanojäsenvaltio) sellaisen oikeudellisen menettelyn jälkeen, jossa asianomainen henkilö ei ollut läsnä – –”

17 Puitepäätöksen 2002/584 4 a artikla lisättiin kyseiseen puitepäätökseen puitepäätöksen 2009/299 2 artiklalla, ja kyseisen 4 a artiklan otsikko on ”Päätökset, jotka on annettu henkilön ollessa poissa oikeudenkäynnistä”. Sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi myös kieltäytyä panemasta täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, jos henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todeta, että henkilö pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti:

a) asianmukaiseen aikaan
   i) joko oli saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä,

   ja
   ii) hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä,

   tai

b) oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä edustaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä, tai

c) sen jälkeen, kun päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen:
   i) nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitauta päätöstä;

tai

ii) ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

tai

d) ei saanut päätöstä tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta
   i) se annetaan hänelle henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen ja hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon asianomaisella henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen;

   ja
   ii) hänelle ilmoitetaan, missä ajassa hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta, kuten asiaa koskevassa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä mainitaan.”

18 Puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

a) etsityn henkilöllisyys ja kansalaisuus;

b) pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite;

c) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan;

d) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu, erityisesti 2 artiklan osalta;

e) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin etsitty henkilö on osallisena rikokseen;

f) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion laissa säädetty rangaistusasteikko;

g) mahdollisuuksien mukaan rikoksen muut seuraukset.”

19 Tämän puitepäätöksen 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Luovuttamispäätös”, säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee päätöksen henkilön luovuttamisesta tässä puitepäätöksessä määritetyissä määräajoissa ja siinä määritetyin edellytyksin.

2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaikaa.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa kaikki käyttökelpoiset lisätiedot täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.”

20 Mainitun puitepäätöksen 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalainen pidätysmääräys käsitellään ja se pannaan täytäntöön kiireellisesti.

2. Jos etsitty henkilö suostuu luovuttamiseen, lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta olisi tehtävä 10 päivän kuluttua suostumuksen antamisesta.

3. Muissa tapauksissa lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta olisi tehtävä 60 päivän kuluessa etsityn henkilön kiinni ottamisesta.

4. Jos eurooppalaista pidätysmääräystä ei erityistapauksissa voida panna täytäntöön 2 tai 3 kohdan mukaisissa määräajoissa, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on välittömästi ilmoitettava siitä ja viivästyksen syystä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällaisessa tapauksessa määräaikoja voidaan jatkaa 30 päivällä.

_ _”

21 Puitepäätöksen 2002/584 liitteessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhtenäisen mallin d kohdassa todetaan seuraavaa:

"d) Ilmoittakaa, oliko asianomainen henkilö henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä:

1. ☐ Kyllä, henkilö oli henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.

2. ☐ Ei, henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.

3. Jos olette merkinnyt kohdan 2, vahvistakaa yksi seuraavista:

☐ 3.1 a haaste oli annettu … (päivä/kuukausi/vuosi) asianomaiselle henkilölle henkilökohtaisesti tiedoksi ja hänelle oli siten ilmoitettu päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta ja hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;

TAI

☐ 3.1 b haastetta ei ollut annettu asianomaiselle henkilölle henkilökohtaisesti tiedoksi, mutta hän oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;

TAI

☐ 3.2. asianomainen henkilö oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianosainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä edustaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä.

TAI

☐ 3.3. päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi … (päivä/kuukausi/vuosi) ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen, ja

☐ henkilö nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitauta päätöstä;

TAI

☐ henkilö ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

TAI

☐ 3.4. päätöstä ei ollut annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta

— henkilölle annetaan päätös henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen; ja

— annettaessa henkilölle päätös tiedoksi hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen; ja

— henkilölle ilmoitetaan, missä ajassa, … päivän kuluessa, hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta.

4. Jos olette merkinnyt edellä olevan 3.1 b, 3.2 tai 3.3 kohdan, ilmoittakaa sen osalta, miten kyseinen edellytys on täyttynyt:

……

……"

Alankomaiden lainsäädäntö

22 Laki luovuttamisesta (overleveringswet) on annettu 29.4.2004 (Stb. 2004, nro 195; jäljempänä OLW) puitepäätöksen 2002/584 panemiseksi täytäntöön Alankomaiden lainsäädännössä.

23 OLW:n 12 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Luovuttamista ei sallita, jos eurooppalaisella pidätysmääräyksellä on tarkoitus panna täytäntöön tuomio, vaikka syytetty ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä tuomioon johtaneessa käsittelyssä, jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todeta, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion menettelyvaatimusten mukaisesti:

a) haaste on annettu tiedoksi syytetylle itselleen asianmukaiseen aikaan, ja hän on siten saanut tiedon ratkaisuun johtaneen käsittelyn ajankohdasta ja paikasta, tai hänelle on muilla keinoin tosiasiallisesti annettu virallinen tieto kyseisen käsittelyn ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen käsittelystä, ja syytetylle on ilmoitettu, että ratkaisu voidaan tehdä, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä; tai

b) syytetty oli tietoinen käsittelystä ja hän oli valtuuttanut valitsemansa tai valtion hänelle nimeämän asianajajan puolustamaan häntä, ja tämä asianajaja oli puolustanut häntä käsittelyssä; tai

c) sen jälkeen, kun tuomio oli annettu syytetylle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon hänellä on oikeus osallistua ja jossa asia tutkitaan aineellisesti uudelleen ja jossa voidaan esittää uusia todisteita ja joka voi johtaa alkuperäisen tuomion kumoamiseen, hän
   1) nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitauta tuomiota; tai
   2) ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa; tai

d) syytetty ei saanut tuomiota tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta
   1) se annetaan hänelle henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen ja hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon asianomaisella henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian uudelleentutkimiseen aineellisesti, ottamalla huomioon uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen tuomion kumoamiseen, ja
   2) hänelle ilmoitetaan, missä ajassa hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta, kuten asiaa koskevassa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä mainitaan.”

24 OLW:n liitteessä 2, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen malli – –”, oleva D kohta vastaa puitepäätöksen 2002/584 liitteessä olevaa d kohtaa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

25 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että officier van justitie bij de Rechtbank (tuomioistuimen syyttäjäviranomainen) toimitti 17.1.2017 ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle Rechtbank Amsterdamille (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) pyynnön, joka koski Sąd Okręgowy w Gdańskun antaman, 12.6.2014 päivätyn eurooppalaisen pidätysmääräyksen (jäljempänä kyseinen eurooppalainen pidätysmääräys) täytäntöönpanoa.

26 Tässä eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on kyse Zdziaszekin, joka on Alankomaissa asuva Puolan kansalainen, pidättämisestä ja luovuttamisesta, jotta Puolassa voidaan panna täytäntöön kaksi vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta.

27 Tältä osin mainitussa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todetaan, että on kyse tuomiosta, jolla on määrätty yhteinen rangaistus ja jonka Sąd Rejonowy w Wejherowie (Wejherowon alueellinen tuomioistuin, Puola) antoi 25.3.2014. Tämä ratkaisu koskee viittä tekoa, jotka on merkitty numeroilla 1–5 ja jotka muodostavat Puolan oikeuden mukaiset rikokset, jotka Zdziaszek on tehnyt.

28 Sąd Rejonowy w Wejherowie on 25.3.2014 antamassaan tuomiossa viran puolesta

– yhdistänyt yhtäältä vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen, johon Zdziaszek oli tuomittu teosta 1 Sąd Rejonowy w Wejherowien 21.4.2005 antamalla lainvoimaisella tuomiolla, ja toisaalta vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen, johon tämä sama henkilö oli tuomittu teosta 2 Sąd Rejonowy w Gdynin (Gdynian alueellinen tuomioistuin, Puola) 16.6.2006 antamalla lainvoimaisella tuomiolla, vuoden ja kuuden kuukauden pituiseksi yhdeksi ainoaksi vapaudenmenetyksen käsittäväksi rangaistukseksi, ja

– muuntanut neljän vuoden pituisen yhteisen vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen, johon Zdziaszek oli tuomittu teoista 3–5 Sąd Rejonowy w Wejherowien 10.4.2012 antamalla lainvoimaisella tuomiolla, kolmen vuoden ja kuuden kuukauden yhteiseksi vapaudenmenetyksen käsittäväksi rangaistukseksi tätä edellyttävän, asianomaiselle henkilölle suotuisan lainmuutoksen takia.

29 Tekoja 1 ja 2 koskevan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on 11.4.2017 antamallaan päätöksellä

– kieltäytynyt luovuttamasta Zdziaszekia siltä osin kuin tämä vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus koskee tekoa 1, koska kyseisessä eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä kuvailtu teko ei ole Alankomaiden oikeuden mukaan rangaistava, ja

– lykännyt tämän eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon käsittelyä siltä osin kuin tämä vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus koskee tekoa 2, jotta se voi pyytää pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta lisätietoja.

30 Käsiteltävänä oleva ennakkoratkaisupyyntö koskee vain tekojen 3–5 muodostamiin rikoksiin liittyvää vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta.

31 Kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen d kohdassa ilmoitetaan, ettei Zdziaszek ollut henkilökohtaisesti läsnä siihen tuomioistuinratkaisuun johtaneessa menettelyssä, jossa vahvistettiin lopullisesti hänen suoritettavanaan oleva rangaistus.

32 Pidätysmääräyksen antanut viranomainen on tässä d kohdassa merkannut pelkästään 3.2 alakohdan, jonka sanamuoto on seuraava:

”asianomainen henkilö oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä edustaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä”.

33 Pidätysmääräyksen antanut viranomainen on samoin mainitussa d kohdassa täyttänyt 4 alakohdan, jossa se voi tarkentaa niitä syitä, joiden vuoksi se katsoo 3.2 alakohdan mukaisen edellytyksen täyttyvän, seuraavasti:

”Oikeudenkäynti annettiin asianmukaisesti tiedoksi [Zdziaszekille] Puolan rikosprosessilain säännösten mukaisesti. Tiedoksianto lähetettiin tuomitun henkilön ilmoittamaan osoitteeseen oikeudenkäynnin valmisteluvaiheessa. Hänelle ilmoitettiin siitä aiheutuvista seurauksista, että hän ei ilmoittaisi oikeusviranomaisille asuin- tai oleskelupaikkansa osoitteen muuttumisesta. [Zdziaszek] käytti oikeudenkäynnin aikana oikeudenkäyntiasiamiestä, joka oli läsnä sekä oikeudenkäynnissä että tuomion julistamisessa.”

34 Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen toimittamista lisätiedoista selviää, että

– 3.2 alakohta ja 4 alakohdassa annetut selitykset liittyvät menettelyyn, joka on johtanut 25.3.2014 annettuun tuomioon, jossa määrättiin yhteisestä rangaistuksesta, eivätkä kolmeen tämän tuomion taustalla olevaan tuomioon;

– Puolan oikeuden mukaan 25.3.2014 annettuun tuomioon johtaneiden oikeudenkäyntimenettelyjen kaltaisissa menettelyissä
  a) ”tässä oikeudenkäyntimenettelyssä kyseessä olevan asian kohdetta” ei enää käsitellä,
  b) tuomion, jolla määrätään yhteinen rangaistus, perustana ovat ”oikeudellisesti sitovalla tuomiolla määrätyt rangaistukset”,
  c) tuomio, jolla määrätään yhteinen rangaistus, koskee pelkästään ”kysymyksiä, jotka liittyvät rangaistusten yhdistämiseen yhdeksi (tai useammaksi) yhteiseksi rangaistukseksi, ja kysymystä tiettyjen suoritettujen ajanjaksojen huomioimisesta yhteisessä rangaistuksessa”, ja
  d) tällainen tuomio on ”luonnostaan edullinen tuomitulle henkilölle”, koska ”yksittäisten rangaistusten yhdistäminen yhteiseksi rangaistukseksi johtaa käytännössä suoritettavan rangaistuksen merkittävään lyhenemiseen”;

– Zdziaszekille lähetettiin hänen ilmoittamaansa osoitteeseen haaste saapua 28.1.2014 pidettyyn ensimmäiseen istuntoon. Hän ei noutanut haastetta eikä ollut läsnä tässä istunnossa. Sąd Rejonowy w Wejherowie nimesi viran puolesta asianajajan edustamaan Zdziaszekia ja keskeytti sitten asian käsittelyn. Zdziaszek kutsuttiin samalla tavalla 25.3.2014 pidettyyn toiseen istuntoon, jossa hän ei ollut läsnä. Viran puolesta nimetty asianajaja osallistui istuntoon, jonka johdosta annettiin tuomio, jossa määrättiin yhteinen rangaistus.

35 Pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen toimittamien tietojen perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, ettei käsiteltävässä asiassa ole kyse puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta tilanteesta, joka vastaa tämän puitepäätöksen liitteenä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhtenäisen mallin d kohdan 3.2 alakohdassa tarkoitettua tilannetta, koska mainituista osatekijöistä ei seuraa, että luovutettavaksi pyydetty henkilö ”oli oikeudenkäynnistä tietoinen” tai että hän ”on valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä”.

36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy aluksi, kuuluuko puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalaan sellainen ratkaisu kuin 25.3.2014 annettu tuomio, jossa määrättiin sellainen yhteinen vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, jolla asianomaiselle henkilölle aiemmalla lainvoimaisella tuomiolla määrättyä yhteistä vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta muunnetaan tämän eduksi ja jolla erilliset vapaudenmenetyksen käsittävät rangaistukset, jotka hänelle on määrätty aiemmilla lainvoimaisilla tuomioilla, yhdistetään yhdeksi ainoaksi vapaudenmenetyksen käsittäväksi rangaistukseksi, mutta jossa ei enää käsitellä kysymystä siitä, onko asianomainen henkilö tehnyt rikoksen.

37 Jos tähän vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voisi perustellusti kieltäytyä kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta sillä perusteella, ettei puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainittu edellytys täyty.

38 Tämä tuomioistuin katsoo kuitenkin, että esitettyyn kysymykseen on vastattava kieltävästi, etenkin mainitun puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan c ja d alakohdan sanamuodon vuoksi, jossa toistetaan ilmaisu ”asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimi[nen], mukaan lukien uudet todisteet”.

39 Mainitun tuomioistuimen mukaan tästä muotoilusta johtuu, että se koskee tilannetta, jossa rikostuomioistuin ratkaisee asian aineellisesti sillä tavoin, että se on lausunut asianomaisen henkilön syyllisyydestä siihen rikokseen, josta häntä syytetään, ja on tarvittaessa määrännyt hänelle seuraamuksen tästä rikoksesta. Näin ei sitä vastoin ole Sąd Rejonowy w Wejherowien 25.3.2014 antaman tuomion kaltaisen tuomion osalta, jolla määrätään yhteinen rangaistus, koska tämäntyyppisessä oikeudenkäyntimenettelyssä ei enää ole kysymys asianomaisen henkilön syyllisyydestä.

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkentaa kuitenkin, että pidätysmääräyksen antanut puolalainen oikeusviranomainen vaikuttaa sitä vastoin katsovan, että tällainen ratkaisu kuuluu puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, koska se mainitsee – kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen d kohdassa – vain siihen oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvät tiedot, joka on johtanut tuomioon, jossa määrättiin yhteinen rangaistus, lukuun ottamatta asianomaisen henkilön syyllisyyden, joka on tuomion perustana, toteamista koskevia tietoja.

41 Mikäli unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sen on tarkistettava tuomion, jossa määrätään yhteinen rangaistus, taustalla olevan syyllisyyden toteamisen osalta, onko asianomainen ollut henkilökohtaisesti läsnä tähän syyllisyyden toteamiseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, ja jos hän ei ole ollut siinä läsnä, onko tapauksessa kyseessä jokin puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista olosuhteista.

42 Käsiteltävässä asiassa Puolan oikeusviranomaiset toimittivat taustalla olevasta tuomiosta Alankomaiden syyttäjäviranomaisen pyynnöstä lisätietoja, joista ilmenee, että Zdziaszek ei ollut henkilökohtaisesti läsnä yhdessäkään oikeudenkäyntimenettelyn istunnossa, jossa käsiteltiin aineellista kysymystä, ei ensimmäisessä oikeusasteessa eikä muutoksenhakuasteessa.

43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ole maininnut eurooppalaisen pidätysmääräyksen lomakkeen d kohdan 2 alakohdassa, onko kyseessä jokin puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista olosuhteista, eikä ilmoittanut, mitä tämän lomakkeen d kohdan 3 alakohdassa mainituista luokista on sovellettava.

44 On siis kysyttävä, voiko ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näissä olosuhteissa kieltäytyä kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta tällä perusteella.

45 Tämä tuomioistuin katsoo, että on olemassa myöntävää vastausta puoltavia seikkoja.

46 Näin ollen puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan johdantokappaleessa käytetystä sanamuodosta ”jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todeta, että” voitaisiin päätellä, että jonkin tämän säännöksen a–d alakohdassa tarkoitetun olosuhteen ilmenemistä koskevat tiedot on lähtökohtaisesti täsmennettävä eurooppalaisen pidätysmääräyksen lomakkeen d kohdassa tai ainakin siinä kuvattujen luokkien sanamuodon mukaisesti.

47 Samankaltainen tulkinta vastaisi myös tämän puitepäätöksen tavoitteita, joina ovat ensiksi varmistaa, että lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta tehdään asetetussa määräajassa, minkä vuoksi olisi vähennettävä minimiin ne tapaukset, joissa tarvitaan lisätietoja, toiseksi säätää täsmällisestä ja yhdenmukaisesta kieltäytymisperusteesta ja kolmanneksi antaa täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle mahdollisuus varmistaa yksinkertaisella ja läpinäkyvällä tavalla asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien tehokas noudattaminen.

48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkentaa kuitenkin, että on olemassa vastakkaista kantaa tukevia seikkoja. Pidätysmääräyksen antaneet oikeusviranomaiset näyttävät yleisesti katsovan, ettei ole välttämätöntä käyttää eurooppalaisen pidätysmääräyksen lomakkeen d kohdan 3 alakohdassa olevia luokkia.

49 Myöntävä vastaus tähän kysymykseen voisi myös johtaa kieltäytymisten lisääntymiseen ja siten luovutusten vähenemiseen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen vastaisesti.

50 Siinä tapauksessa, että kahteen ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sen pitää vielä tarkastaa se, onko kyseessä jokin puitepäätöksen 2002/584 4 a kohdan 1 kohdan a–d alakohdassa mainituista olosuhteista siltä osin kuin on kyse tuomion, jossa määrätään yhteinen rangaistus, taustalla olevasta syyllisyyden toteamisesta.

51 Tältä osin pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen toimittamista lisätiedoista ilmenee, että ensimmäisen asteen tuomioistuimen oikeudenkäynti, joka johti Zdziaszekin tuomitsemiseen 10.4.2012, sekä muutoksenhakumenettely, joka ei johtanut kyseisen tuomion muuttamiseen, käytiin Puolassa.

52 Ensimmäisessä asteessa käydyn oikeudenkäynnin osalta pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on ilmoittanut seuraavaa:

– ensimmäisessä asteessa pidettiin 27 istuntoa

– luovutettavaksi pyydetty henkilö ei ollut läsnä yhdessäkään näistä istunnoista

– aluksi luovutettavaksi pyydetyllä henkilöllä oli peräkkäin kaksi viran puolesta nimettyä oikeudenkäyntiasiamiestä ja tämän jälkeen hänen itse valitsemansa oikeudenkäyntiasiamies, joka oli läsnä seuraavissa käsittelyissä, ja

– luovutettavaksi pyydetty henkilö ja tämän valitsema oikeudenkäyntiasiamies eivät olleet läsnä käsittelyssä, jossa tuomio annettiin, mutta he olivat tietoisia tuomion aineellisesta sisällöstä, koska he olivat tehneet pyynnön, joka koski tämän tuomion ”laillisuuden perusteiden” laatimista.

53 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan näistä tekijöistä ei voida päätellä, että Zdziaszek on oikeudenkäyntimenettelyn siinä vaiheessa, jossa hänellä oli viran puolesta nimetty oikeudenkäyntiasiamies, ”ollut tietoinen oikeudenkäynnistä” puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

54 On kuitenkin toisin oikeudenkäyntimenettelyn sen vaiheen osalta, jonka aikana Zdziaszekin valitsema oikeudenkäyntiasiamies oli läsnä, koska tämä tuomioistuin päätteli tästä läsnäolosta, että tämän vaiheen aikana Zdziaszek oli tosiasiallisesti ”tietoinen oikeudenkäynnistä” ja että hän oli ”valtuuttanut” kyseisen oikeudenkäyntiasiamiehen ”puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä” tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla.

55 Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen toimittamat tiedot eivät kuitenkaan osoita sitä, että ”tämä oikeudenkäyntiasiamies oli tosiasiallisesti puolustanut Zdziaszekia oikeudenkäyntimenettelyn aikana”, vaan ainoastaan sen, että kyseinen edustaja oli läsnä ensimmäisen asteen tuomioistuimen oikeudenkäyntiin liittyvissä käsittelyissä. Lisäksi ei ole täsmennetty sitä, missä tämän oikeudenkäyntimenettelyn 27 käsittelystä Zdziaszekin valitsema oikeudenkäyntiasiamies oli ollut läsnä, eikä näiden käsittelyjen sisältöä. Tästä syystä pelkästään näiden tietojen perusteella ei voida päätellä, että tämä oikeudenkäyntiasiamies oli läsnä käsittelyissä ja tosiasiallisesti puolusti niissä asianomaista henkilöä.

56 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo näin ollen, että Zdziaszek ei ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä, joka on johtanut tuomioon ensimmäisessä asteessa, ja ettei tämän oikeudenkäyntimenettelyn osalta ole kyse yhdestäkään puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d kohdassa tarkoitetuista olosuhteista.

57 Muutoksenhaun osalta pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on ilmoittanut seuraavaa:

– luovutettavaksi pyydetty henkilö ei ollut läsnä muutoksenhaun käsittelyssä;

– hänet oli asianmukaisesti haastettu istuntoon;

– luovutettavaksi pyydetyn henkilön oikeudenkäyntiasiamies oli läsnä muutoksenhaun käsittelyssä.

58 Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen toimittamien lisätietojen, joiden mukaan Zdziaszek ja hänen oikeudenkäyntiasiamiehensä olivat tietoisia 10.4.2012 annetun tuomion sisällöstä, perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päättelee, että luovutettavaksi pyydetty henkilö on ”ollut tietoinen oikeudenkäynnistä” muutoksenhaussa ja että tämä on valtuuttanut – – ”puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä”. Koska muutoksenhakutuomioistuimessa on ollut vain yksi käsittely, se päättelee lisäksi näistä samoista tiedoista, joiden mukaan kyseinen oikeudenkäyntiasiamies oli läsnä muutoksenhaun käsittelyssä, että ”tämä oikeudenkäyntiasiamies oli tosiasiallisesti puolustanut” Zdziaszekia tässä istunnossa.

59 Nämä tekijät huomioon ottaen tilanne näyttää siis erilaiselta sen mukaan, tarkastellaanko ensimmäisen asteen tuomioistuimen vai muutoksenhakutuomioistuimen oikeudenkäyntimenettelyä, kun oletetaan, että siinä tutkittiin asia aineellisesti.

60 Ennen kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaista selventämään tätä viimeistä kohtaa, se kysyy, kuuluuko muutoksenhaku puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

61 Tämä tuomioistuin toteaa, että useat tekijät puoltavat myöntävää vastausta.

62 Se nojautuu tältä osin tämän säännöksen sanamuotoon, jossa ei rajoiteta sen soveltamisalaa ensimmäisen oikeusasteen menettelyyn, koska sen c ja d alakohdassa viitataan nimenomaisesti sekä ”uudelleenkäsittelyyn” että ”muutoksenhakuun”. Puolan oikeudessa muutoksenhaku tarkoittaa asian tutkimista uudelleen aineellisesti.

63 Lisäksi tällaista tämän puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan tulkintaa tukee mainitun säännöksen tavoite, jona on, kuten unionin tuomioistuin totesi 26.2.2013 annetun tuomion Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107) 43 kohdassa ja 24.5.2016 annetun tuomion Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346) 37 kohdassa, mahdollistaa se, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen sallii luovutuksen siitä huolimatta, että luovutettavaksi pyydetty henkilö ei ollut läsnä hänen tuomitsemiseensa johtaneessa oikeudenkäynnissä, kunnioittaen kuitenkin täysin puolustautumisoikeuksia.

64 Puolustautumisoikeudet nimittäin kuuluvat Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettuun oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, minkä vuoksi jäsenvaltion, joka on säätänyt muutoksenhakumenettelystä, on valvottava, että asianomainen henkilö saa siinä hyväkseen mainittujen sääntöjen mukaiset perustavat menettelytakeet. Vaikka asianomaisella henkilöllä on mahdollisuus luopua puolustautumisoikeuksistaan, on siis kuitenkin niin, kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut, ettei kyseisen henkilön syyllisyydestä uudelleen lausuva rikostuomioistuin voi tehdä ratkaisua tarkastelematta välittömästi todisteita, jotka syytetty on esittänyt henkilökohtaisesti osoittaakseen, ettei hän ole tehnyt tekoa, jonka väitetään olevan rikos. Tällaisessa tapauksessa pelkästään se, että asianomainen henkilö on voinut käyttää puolustautumisoikeuksiaan ensimmäisen asteen tuomioistuimessa, ei siis ole riittävä peruste päätellä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 6 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaiset vaatimukset täyttyvät.

65 Jos asianomainen henkilö ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä muutoksenhakua koskevassa oikeudenkäynnissä ja jos muutoksenhakutuomioistuin on tutkinut asian aineellisesti ja tuominnut asianomaisen henkilön uudelleen tai pysyttänyt ensimmäisessä asteessa annetun tuomion, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan tavoitteen mukaiseksi, että tämä oikeudenkäyntimenettely kuuluu kyseisen säännöksen soveltamisalaan.

66 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että tietyt jäsenvaltiot, joiden mukaan muutoksenhakua koskeva oikeudenkäynti ei ole missään tapauksessa merkityksellinen suoritettaessa puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohtaan perustuvaa tarkastusta, eivät kannata tätä tulkintaa.

Voitaisiin myös väittää, että koska asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien täysi noudattaminen ensimmäisen asteen menettelyssä on näytetty toteen, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen nojalla on katsottava, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion viranomaiset eivät ole loukanneet unionin oikeudessa tunnustettuja perusoikeuksia mahdollisissa muissa oikeudenkäyntimenettelyissä. Unionin tuomioistuin ei kuitenkaan ole vielä lausunut tästä.

67 Näissä olosuhteissa Rechtbank Amsterdam on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko oikeudenkäynti,

– jossa pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuin päättää erillisten, asianomaiselle henkilölle määrättyjen vapaudenmenetyksen käsittävien lainvoimaisten rangaistusten yhdistämisestä yhdeksi vapaudenmenetyksen käsittäväksi rangaistukseksi ja/tai asianomaiselle henkilölle aiemmin määrätyn yhteisen vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen muuntamisesta ja

– jossa kyseinen tuomioistuin ei enää tutki syyllisyyskysymystä,

kuten 25.3.2014 annettuun ’yhteisestä rangaistuksesta annettuun tuomioon’ johtanut oikeudenkäynti, puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan johdantokappaleessa tarkoitettu ’päätökseen johtanut oikeudenkäynti’?

2) Voiko täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen

– tapauksessa, jossa luovutettavaksi pyydetty henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä tuomioon johtaneessa oikeudenkäynnissä

– mutta jossa pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ei ole ilmoittanut eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä eikä puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 kohdan perusteella pyydetyissä lisätiedoissa yhden tai useamman puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetun seikan sovellettavuudesta yhden tai useamman eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhtenäisen lomakkeen d kohdan 3 alakohdassa mainitun luokan sanamuodon mukaisesti,

päätellä jo tästä syystä, etteivät mitkään puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa säädetyistä edellytyksistä täyty ja että se voi näin ollen kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta?

3) Onko sellainen muutoksenhakumenettely,

– jossa asia on tutkittu aineellisesti ja

– joka on johtanut asianomaisen henkilön (uudelleen) tuomitsemiseen ja/tai ensimmäisen asteen tuomioistuimen antaman tuomion pysyttämiseen,

– kun eurooppalainen pidätysmääräys koskee kyseisen tuomion täytäntöönpanoa,

puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ’päätökseen johtanut oikeudenkäynti’?”

Kiireellinen menettely

68 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää tämän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa määrätyssä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

69 Pyyntönsä tueksi tämä tuomioistuin vetoaa siihen, että Zdziaszek on tällä hetkellä säilöön otettuna Alankomaissa odottamassa päätöstä kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka toimivaltaiset Puolan tasavallan viranomaiset ovat antaneet hänestä, täytäntöönpanosta.

70 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää muun muassa, ettei se voi tehdä päätöstä asiassa ennen kuin unionin tuomioistuin on antanut ratkaisun käsiteltävänä olevasta ennakkoratkaisupyynnöstä. Unionin tuomioistuimen esitettyihin kysymyksiin antamalla vastauksella on näin ollen välitön ja ratkaiseva vaikutus Zdziaszekin säilöönoton kestoon Alankomaissa, kun tarkoituksena on hänen mahdollinen luovuttamisensa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä.

71 Ensinnäkin on todettava, että käsiteltävänä oleva ennakkoratkaisupyyntö koskee puitepäätöksen 2002/584, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitettuihin aloihin, tulkintaa. Tämä pyyntö voidaan näin ollen käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

72 Toiseksi kiireellisyyttä koskevasta edellytyksestä on todettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on otettava huomioon se, että pääasiassa kyseessä olevaan henkilöön kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys ja että hänen pitämisensä säilössä riippuu pääasian ratkaisusta (tuomio 10.11.2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Lisäksi asianomaisen henkilön tilannetta on arvioitava sellaisena kuin se on ennakkoratkaisupyynnön käsittelemiseksi kiireellisessä menettelyssä tehdyn pyynnön tutkinta-ajankohtana (tuomio 24.5.2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

73 Käsiteltävässä asiassa on yhtäältä kiistatonta, että Zdziaszekiin kohdistui vapaudenmenetys kyseisenä ajankohtana. Toisaalta asianomaisen henkilön pitäminen säilössä riippuu pääasian ratkaisusta, koska hänen säilössä pitämisestään on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien selitysten mukaan määrätty kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä.

74 Näillä perusteilla unionin tuomioistuimen viides jaosto on päättänyt 8.6.2017 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön tämän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja kolmas kysymys

75 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä ja kolmannella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, onko puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti” tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan muutoksenhakua koskevaa oikeudenkäyntiä ja/tai sellaista oikeudenkäyntiä, joka koskee yhden tai useamman aiemmin määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen muuntamista, kuten pääasiassa kyseessä olevaa yhteisen rangaistuksen määräävään tuomioon johtanutta oikeudenkäyntiä.

76 Näihin kysymyksiin, sellaisina kuin ne on muotoiltu uudelleen, vastaamiseksi on ensiksi otettava huomioon, että kuten tämänpäiväisen tuomion Tupikas (C-270/17 PPU) 81, 90 ja 98 kohdasta johtuu, puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohtaa sovellettaessa käsitteen ”päätökseen johtanut

oikeudenkäynti” on ymmärrettävä viittaavan – kun oletetaan, että menettelyä on käyty useissa oikeusasteissa, joissa on annettu peräkkäisiä tuomioita, joista ainakin yksi on annettu vastaajan poissa ollessa – pelkkään muutoksenhakuvaiheeseen, jos sen päätteeksi annetussa tuomiossa päätettiin asian tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevan aineellisen uudelleentutkimisen perusteella lopullisesti asianomaisen henkilön syyllisyydestä sekä hänen tuomitsemisestaan vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen kaltaiseen rangaistukseen.

77 On totta, että lähtökohtaisesti tällainen langettava tuomio käsittää kaksi osaa, jotka ovat erillisiä mutta liittyvät toisiinsa, eli syyllisyyden toteamisen ja rangaistuksen, joka on käsiteltävässä asiassa vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, määräämisen (ks. vastaavasti tämänpäiväinen tuomio Tupikas, C-270/17 PPU, 78 ja 83 kohta).

78 Myös siinä käsiteltävän asian kaltaisessa tapauksessa, että määrätyn rangaistuksen määrää on muunnettu myöhemmässä oikeudenkäynnissä, muutoksenhakuvaiheessa annettu tuomio, jolla on tämän tuomion 76 kohdassa mainitut ominaisuudet, on kuitenkin edelleen merkityksellinen niiden tarkastusten osalta, jotka pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on tehtävä puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan nojalla.

79 Tämänpäiväisen tuomion Tupikas (C-270/17 PPU) 83 ja 84 kohdassa mainittujen perusteiden nojalla syyllisyyden lopullinen toteaminen muutoksenhakuvaiheen päätteeksi vaikuttaa suoraan kyseisen henkilön tilanteeseen, ja näin on sitä suuremmalla syyllä, kun tämä toteaminen muodostaa hänen suoritettavanaan olevan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen oikeudellisen perustan.

80 On siis olennaista, että asianomainen henkilö voi käyttää täysin puolustautumisoikeuksiaan ennen lopullisen päätöksen tekemistä hänen syyllisyydestään.

81 On vielä lisättävä, kuten myös tämänpäiväisen tuomion Tupikas (C-270/17 PPU) 85 ja 86 kohdasta ilmenee, että muutoksenhakuvaihe on sitäkin merkityksellisempi puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan kannalta, kun puolustautumisoikeuksien täysi ja tehokas noudattaminen oikeudenkäynnin tässä vaiheessa voi korjata mahdollisen näiden samojen oikeuksien laiminlyönnin rikosoikeudenkäynnin aikaisemmassa vaiheessa.

82 Näin ollen tästä ensimmäisen ja kolmannen kysymyksen osatekijästä on todettava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti” on tulkittava siten, että se viittaa muutoksenhakuvaiheeseen, jonka päätteeksi annetussa tuomiossa päätettiin asian tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevan aineellisen uudelleentutkimisen perusteella lopullisesti asianomaisen henkilön syyllisyydestä sekä hänen tuomitsemisestaan vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen kaltaiseen rangaistukseen, vaikka määrättyä rangaistusta on muunnettu myöhemmällä tuomiolla.

83 Toiseksi on määritettävä, kuuluuko oikeudenkäyntimenettelyn myöhemmässä vaiheessa annettu tuomio, joka koskee yhden tai useamman aiemmin määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen muuntamista pääasiassa kyseessä olevan yhteisen rangaistuksen määräävän tuomion tavoin, puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

84 Kuten unionin tuomioistuimella olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, vaikka tällainen tuomio annetaankin sen jälkeen, kun asianomainen henkilö on yhdellä tai useammalla tuomiolla tuomittu yhteen tai useampaan rangaistukseen, sillä ei kuitenkaan vaikuteta aiemmissa tuomioissa tehtyyn syyllisyyden toteamiseen, sillä syyllisyys on niissä lainvoimaisesti vahvistettu.

85 Tällaisella tuomiolla voidaan siis muuntaa määrätyn rangaistuksen tai määrättyjen rangaistusten määrää. Tämän tyyppiset toimenpiteet on siis erotettava toimenpiteistä, jotka liittyvät vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanon yksityiskohtiin. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen

6 artiklan 1 kappaletta ei sovelleta kysymyksiin, jotka liittyvät vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanon yksityiskohtiin, muun muassa niihin, jotka liittyvät ehdonalaiseen vapauteen asettamiseen (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 3.4.2012, Boulois v. Luxemburg, CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, 87 kohta).

86 Lopuksi pääasiassa kyseessä olevan yhteisen rangaistuksen määräävän tuomion kaltaiseen ratkaisuun johtava oikeudenkäynti, jossa yksi tai useampi asianomaiselle henkilölle aiemmin määrätty rangaistus yhdistetään yhdeksi uudeksi rangaistukseksi, johtaa välttämättä asianomaiselle henkilölle edullisempaan lopputulokseen. Näin ollen esimerkiksi lievemmän rangaistuksen soveltamisesta voidaan päättää sellaisen uuden lainsäädännön voimaantulon johdosta, jossa kyseisestä rikoksesta on säädetty lievempi rangaistus. Lisäksi useilla langettavilla tuomioilla, joista kussakin on määrätty rangaistuksesta, määrätyt rangaistukset voidaan myöhemmin yhdistää yhdeksi yhteiseksi rangaistukseksi, jonka määrä on pienempi kuin aiemmissa eri tuomioissa määrättyjen eri rangaistusten yhteenlaskettu määrä.

87 Tältä osin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan takuita ei sovelleta pelkästään syyllisyyden toteamiseen vaan myös rangaistuksen määrittämiseen (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.11.2013, Dementyev v. Venäjä, CE:ECHR:2013:1128JUD004309505, 23 kohta). Näin ollen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin noudattaminen tarkoittaa asianomaisen henkilön oikeutta osallistua suullisiin käsittelyihin, koska niillä voi olla hänelle määrättävän rangaistuksen osalta huomattavia seurauksia (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.9.1993, Kremzov v. Itävalta, CE:ECHR:1993:0921JUD001235086, 67 kohta).

88 Näin on, kun on kyse erityisestä oikeudenkäynnistä, jossa vahvistetaan yhteinen rangaistus, kun siinä ei ole kyse pelkästään muodollisesta ja aritmeettisesta menetelmästä vaan siinä käytetään harkintavaltaa rangaistuksen tason määrittämiseksi muun muassa ottamalla huomioon asianomaisen henkilön tilanne tai persoona tai lieventävät tai raskauttavat seikat (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 15.7.1982, Eckle v. Saksa, CE:ECHR:1983:0621JUD000813078, 77 kohta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.11.2013, Dementyev v. Venäjä, CE:ECHR:2013:1128JUD004309505, 25 ja 26 kohta).

89 Lisäksi on tältä osin merkityksetöntä tietää, onko kyseinen tuomioistuin toimivaltainen korottamaan aiemmin määrättyä rangaistusta (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 26.5.1988, Ekbatani v. Ruotsi, CE:ECHR:1988:0526JUD001056383, 32 kohta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.10.2006, Hermi v. Italia, CE:ECHR:2006:1018JUD001811402, 65 kohta).

90 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen yhteisen rangaistuksen määräävään tuomioon johtavan oikeudenkäynnin, jossa aiemmin määrättyjen vapaudenmenetyksen käsittävien rangaistusten taso määritetään uudelleen, on katsottava olevan merkityksellinen sovellettaessa puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohtaa, koska siinä annetaan toimivaltaiselle viranomaiselle tältä osin tämän tuomion 88 kohdassa tarkoitettua harkintavaltaa ja siinä annetaan tuomio, jossa lausutaan lopullisesti rangaistuksesta.

91 Koska nimittäin tällaisessa oikeudenkäynnissä määritetään sen rangaistuksen määrä, joka tuomitun on lopulta suoritettava, hänen täytyy voida tosiasiallisesti käyttää puolustautumisoikeuksiaan voidakseen vaikuttaa annettavaan ratkaisuun edukseen tässä suhteessa.

92 Sillä, että uuden rangaistuksen oletetaan olevan edullisempi asianomaiselle henkilölle, ei ole merkitystä, koska rangaistuksen tasoa ei ole määritetty etukäteen, vaan se riippuu toimivaltaisen viranomaisen suorittamasta yksittäisen tapauksen olosuhteiden arvioinnista, ja koska nimenomaan suoritettavan rangaistuksen lopullisella määrällä on kyseiselle henkilölle ratkaiseva merkitys.

93 Edellä esitetyillä perusteilla on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa muutoksenhakuvaiheen, jonka aikana asia tutkittiin aineellisesti uudelleen, päätteeksi annetussa tuomiossa annettiin lopullinen ratkaisu kyseisen henkilön syyllisyydestä ja hänelle myös määrättiin tämän vuoksi vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, jonka tasoa on kuitenkin muunnettu toimivaltaisen viranomaisen myöhemmin harkintavaltaansa käyttäen antamalla tuomiolla, jossa vahvistetaan lopullinen rangaistus, nämä molemmat tuomiot on otettava huomioon sovellettaessa puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohtaa.

94 Kuten tämän tuomion 76–80 ja 90–92 kohdasta ilmenee, on nimittäin valvottava, että puolustautumisoikeuksia noudatetaan sekä syyllisyyden toteamisessa että rangaistuksen lopullisessa vahvistamisessa, ja kun nämä kaksi osatekijää, jotka lisäksi liittyvät kiinteästi toisiinsa, erotetaan, niitä koskevien lainvoimaisten tuomioiden on, molempien samalla perusteella, oltava mainitussa säännöksessä vaadittujen tarkastusten kohteena. Sillä nimittäin pyritään nimenomaan vahvistamaan kyseisten henkilöiden menettelyllisiä oikeuksia varmistamalla, että heidän perusoikeutensa oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin taataan (ks. vastaavasti tämänpäiväinen tuomio Tupikas, C-270/17 PPU, 58 ja 61–63 kohta), ja kuten tämän tuomion 87 kohdassa on todettu, nämä vaatimukset koskevat sekä syyllisyyden toteamista että rangaistuksen vahvistamista.

95 Lisäksi tällainen tulkinta ei aiheuta käytännön ongelmia, koska kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, puitepäätöksen 2002/584 liitteessä oleva eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhdenmukaisen mallin sisältävä lomake edellyttää näitä kumpaakin osatekijää koskevien tietojen toimittamista. Edeltävä tulkinta ei siis lisää pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen työtaakkaa.

96 Kaikilla edellä esitetyillä perusteilla ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti” on tulkittava siten, että sillä ei viitata pelkästään vaiheeseen, jossa annettiin tuomio valituksen johdosta, kun tällöin annettiin asian aineellisen uudelleen tutkimisen jälkeen lopullinen ratkaisu kyseisen henkilön syyllisyydestä, vaan myös myöhempään oikeudenkäyntiin – kuten pääasiassa kyseessä olevaan yhteisen rangaistuksen määräämiseen johtaneeseen oikeudenkäyntiin –, jonka päätteeksi annettiin tuomio, jolla muunnettiin lopullisesti alun perin määrätyn rangaistuksen tasoa, jos tämän viimeksi mainitun tuomion antaneella viranomaisella on ollut tältä osin tiettyä harkintavaltaa.

Toinen kysymys

97 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko puitepäätöstä 2002/584 tulkittava siten, että siinä annetaan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle oikeus kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta pelkästään sillä perusteella, etteivät tämän puitepäätöksen liitteenä oleva eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhdenmukaisen mallin sisältävä lomake tai pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta mainitun puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohtaa soveltamalla saadut lisätiedot sisällä riittäviä tietoja, joiden avulla se voisi todeta, että on kyse yhdestä saman puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa mainitusta tilanteesta.

98 Jotta tähän kysymykseen annettaisiin hyödyllinen vastaus, on huomattava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa edellytettyjen tarkastusten on lähtökohtaisesti koskettava viimeistä vaihetta, jossa asia on tutkittu aineellisesti ja joka on johtanut asianomaisen henkilön lopulliseen tuomitsemiseen (ks. vastaavasti tämänpäiväinen tuomio Tupikas, C-270/17 PPU, 81, 90 ja 91 kohta). Siinä erityisessä tapauksessa, jota on tarkasteltu ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen annetun vastauksen yhteydessä, jossa alun perin määrätyn rangaistuksen tasoa on muunnettu lopullisesti uudessa oikeudenkäynnissä, jossa on käytetty harkintavaltaa, nämä kummatkin oikeudenkäynnit ovat, kuten tämän tuomion 93, 94 ja 96 kohdasta ilmenee, merkityksellisiä tältä kannalta.

99 Näin ollen pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on toimitettava ensimmäisestä oikeudenkäynnistä tai tarvittaessa näistä kahdesta oikeudenkäynnistä puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan mukaiset tiedot.

100 Tästä johtuu, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen pitää vastaavasti rajoittaa tarkastuksensa edellisessä kohdassa mainittuihin oikeudenkäynteihin tämän puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisen osalta.

101 Kun otetaan huomioon tällä säännöksellä toteutettu järjestelmä ja kuten sen muusta sanamuodosta ilmenee, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta täytäntöön vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöön panemista varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jos asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä tuomioon johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä osoiteta, että mainitun säännöksen a, b, c tai d alakohdassa asetetut edellytykset täyttyvät.

102 Kun siis yksi mainituissa a–d kohdassa tarkoitetuista seikoista on näytetty toteen, täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella on velvollisuus panna eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön siitä huolimatta, ettei asianomainen henkilö ollut läsnä tuomioon johtaneessa oikeudenkäynnissä (ks. vastaavasti tämänpäiväinen tuomio Tupikas, C-270/17 PPU, 50, 55 ja 95 kohta).

103 Kun oletetaan, että tämä viranomainen katsoo, ettei sen hallussa ole riittäviä tietoja, jotta se voi tehdä pätevän päätöksen kyseisen henkilön luovuttamisesta, sen on sovellettava puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 kohtaa ja pyydettävä pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaista toimittamaan kiireellisesti lisätiedot, jotka se katsoo tarvitsevansa voidakseen tehdä päätöksen luovuttamisesta.

104 Siinä tapauksessa, ettei se edelleenkään ole saanut vaadittuja vakuutuksia kyseisen henkilön puolustautumisoikeuksien noudattamisesta kyseisen oikeudenkäynnin aikana, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön.

105 Tämän viranomaisen ei nimittäin pelkästään pidä olla suvaitsematta perusoikeuksien loukkaamista, vaan kuten puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 kohdassa säädetään, sen on myös valvottava sen 17 artiklassa päätöksenteolle eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vahvistettujen määräaikojen noudattamista, minkä vuoksi ei voida vaatia, että se soveltaisi uudelleen mainitun 15 artiklan 2 kohtaa (ks. vastaavasti tuomio 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97 kohta).

106 Tässä yhteydessä on kuitenkin todettava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklassa säädetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraisesta kieltäytymisperusteesta ja että mainitun artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa mainitut tapaukset ovat poikkeuksia tästä harkinnanvaraisesta kieltäytymisperusteesta (ks. tämänpäiväinen tuomio Tupikas, C-270/17 PPU, 50 ja 96 kohta).

107 Tässä tilanteessa unionin tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus tarkentaa, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi jopa todettuaan, etteivät nämä tapaukset kata eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön tilannetta, ottaa huomioon muita olosuhteita, jotka saavat sen vakuuttumaan siitä, ettei asianomaisen henkilön luovuttaminen tarkoita hänen puolustautumisoikeuksiensa loukkaamista (ks. vastaavasti tuomio 24.5.2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, 50 ja 51 kohta).

108 Näin ollen puitepäätöksessä 2002/584 ei estetä täytäntöönpanosta vastaavaa oikeusviranomaista varmistumasta kyseisen henkilön puolustautumisoikeuksien noudattamisesta ottamalla asianmukaisesti huomioon kaikki seikat, jotka ovat luonteenomaisia sen käsiteltävänä olevassa asiassa, mukaan lukien tiedot, jotka voivat olla sen itsensä hallussa.

109 Edellä esitetyillä perusteilla toiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöstä 2002/584 on tulkittava siten, että jos asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä tämän puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta merkityksellisessä oikeudenkäynnissä tai tapauksen mukaan merkityksellisissä oikeudenkäynneissä ja jos mainitun puitepäätöksen liitteenä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhtenäisen mallin mukaiseen lomakkeeseen sisältyvät tiedot tai saman puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohtaa soveltamalla saadut tiedot eivät sisällä riittäviä tietoja, jotta jonkin puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d kohdan mukaisen tilanteen olemassaolo voidaan näyttää toteen, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

110 Tämä puitepäätös ei kuitenkaan estä tätä viranomaista ottamasta huomioon kaikkia sen käsiteltävänä olevalle asialle ominaisia olosuhteita varmistuakseen asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien noudattamisesta asiaankuuluvassa oikeudenkäynnissä tai asiaankuuluvissa oikeudenkäynneissä.

Oikeudenkäyntikulut

111 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti” on tulkittava siten, että sillä ei viitata pelkästään vaiheeseen, jossa annettiin tuomio valituksen johdosta, kun tällöin annettiin asian aineellisen uudelleen tutkimisen jälkeen lopullinen ratkaisu kyseisen henkilön syyllisyydestä, vaan myös myöhempään oikeudenkäyntiin – kuten pääasiassa kyseessä olevaan yhteisen rangaistuksen määräämiseen johtaneeseen oikeudenkäyntiin –, jonka päätteeksi annettiin tuomio, jolla muunnettiin lopullisesti alun perin määrätyn rangaistuksen tasoa, jos tämän viimeksi mainitun tuomion antaneella viranomaisella on ollut tältä osin tiettyä harkintavaltaa.**

2) **Puitepäätöstä 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, on tulkittava siten, että jos asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä tämän puitepäätöksen, sellaisena kuin se on muutettuna, 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta merkityksellisessä oikeudenkäynnissä tai tapauksen mukaan merkityksellisissä oikeudenkäynneissä ja jos mainitun puitepäätöksen liitteenä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhtenäisen mallin mukaiseen lomakkeeseen sisältyvät tiedot tai saman puitepäätöksen, sellaisena kuin se on muutettuna, 15 artiklan 2 kohtaa soveltamalla saadut tiedot eivät sisällä riittäviä tietoja, jotta jonkin puitepäätöksen 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna, 4 a artiklan 1 kohdan a–d kohdan mukaisen tilanteen olemassaolo voidaan näyttää toteen, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.**

   Tämä puitepäätös, sellaisena kuin se on muutettuna, ei kuitenkaan estä tätä viranomaista ottamasta huomioon kaikkia sen käsiteltävänä olevalle asialle ominaisia olosuhteita varmistuakseen asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien noudattamisesta asiaankuuluvassa oikeudenkäynnissä tai asiaankuuluvissa oikeudenkäynneissä.

Allekirjoitukset